



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

KWALITEITSONDERZOEK IN HET KADER VAN DE STAAT VAN HET ONDERWIJS 2016/2017

CSG De Lage Waard
HAVO
VWO

Plaats	:	Papendrecht
BRIN nummer	:	16QA C1
BRIN nummer	:	16QA 00 HAVO
BRIN nummer	:	16QA 00 VWO
Onderzoeksnummer	:	292124
Datum onderzoek	:	9 februari 2017
Datum vaststelling	:	15 mei 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 9 februari 2017 een onderzoek uitgevoerd op CSG De Lage Waard, locatie Vijzellaan, afdelingen havo en vwo, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdelingen. Daarmee geldt dit onderzoek ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor voortgezet onderwijs ten minste eens in de vier jaar aflegt.

Aanleiding

De aanleiding voor het onderzoek is het volgende.

De afdelingen havo en vwo van het CSG De Lage Waard zijn betrokken in het jaarlijks steekproefonderzoek voor De Staat van het Onderwijs 2016/2017. Dit onderzoek leidt tot een kwaliteitsprofiel voor uw school en een bepaling van het toezichtarrangement. Ook gebruiken we dit onderzoek om informatie te verzamelen over het thema opbrengstgericht werken, waarover we in De Staat van het Onderwijs 2016/2017 zullen rapporteren.

De afdelingen havo en vwo van het CSG De Lage Waard zijn gehuisvest op de locatie aan de Vijzellaan in Papendrecht. In totaal kent de locatie meer dan 1.200 leerlingen. Daarvan zitten er 400 leerlingen in de tweejarige brugklas; 460 in de bovenbouw havo en 377 in de bovenbouw vwo.

Onderzoeksopzet

Voor het onderzoek is een selectie gemaakt van indicatoren uit het Toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Het betreft indicatoren van het zogenoemde kernkader. Deze indicatoren gebruiken we ook om een beeld te krijgen van het opbrengstgericht werken op de school.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- analyse van relevante documenten van en over de school;
- schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd;
- gesprekken met leerlingen, docenten, mentoren, vaksectievoorzitters, de ondersteuningscoördinator en het management;
- aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen uit het onderzoek besproken met de directie.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek, waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek, zoals wij op CSG De Lage Waard, hebben uitgevoerd, leidt tot een toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter te veel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor de afdelingen havo en vwo van CSG De Lage Waard is als volgt.

Op basis van het onderzoek kennen wij aan de afdelingen havo en vwo van CSG De Lage Waard het basisarrangement toe, omdat zowel de onderwijsresultaten als de kwaliteit van het onderwijsproces op de afdelingen van voldoende niveau zijn. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op CSG De Lage Waard, afdelingen havo en vwo. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

Het onderwijs op de afdelingen vwo en havo van CSG De Lage Waard is van voldoende kwaliteit. Alle vier indicatoren van het onderwijsresultatenmodel liggen boven de norm. Daarmee zijn de onderwijsresultaten als geheel voldoende. De leskwaliteit is grotendeels op orde, al zien we nog maar weinig voorbeelden van differentiatie. De ondersteuning en begeleiding van leerlingen schiet op enkele onderdelen tekort. Zo brengt de school de cognitieve achterstanden van leerlingen niet goed genoeg in beeld. Ook de kwaliteitszorg moet beter. De school heeft zicht op de onderwijsresultaten en bespreekt deze met het team en de vaksecties. De sturing op het onderwijsproces vinden wij echter onvoldoende.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en de oordelen hierover. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. Het volledige kader kunt u op de website van de inspectie bekijken en downloaden.

De oordelen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de onderwijsresultaten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende

3. voldoende

4. goed

Legenda

A : 16QA|00|HAVO - HAVO

B : 16QA|00|VWO - VWO

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		A	B
R.1	Positie in leerjaar 3 ten opzichte van het advies van de basisschool. (onderwijspositie t.o.v. advies po)	2	2
R.2	Percentage onvertraagde studievoortgang in leerjaar 1 en 2. (onderbouwsnelheid)	2	2
R.3_H	Percentage onvertraagde studievoortgang vanaf leerjaar 3 (bovenbouwsucces) voor de afdeling havo.	2	
R.3_V	Percentage onvertraagde studievoortgang vanaf leerjaar 3 (bovenbouwsucces) voor de afdeling vwo.		2
EX_H	Gemiddeld cijfer Centraal Examen van alle vakken (examencijfers) voor de afdeling havo.	2	
EX_V	Gemiddeld cijfer Centraal Examen van alle vakken (examencijfers) voor de afdeling vwo.		2

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		A	B
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	3	3

Het didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		A	B
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	3	3
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.	3	3
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.	3	3
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	3	3

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		A	B
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.	2	2
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.	2	2
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.	3	3

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		A	B
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.	3	3
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.	3	3

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		A	B
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.	2	2
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.	2	2
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.	2	2

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende onderdelen aan bod: de onderwijsresultaten, het onderwijsproces (de lessen aan en de ondersteuning en begeleiding van de leerlingen) en de kwaliteitszorg. Ten slotte gaan wij nog in op het thema opbrengstgericht werken.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de afdelingen havo en vwo van CSG De Lage Waard beoordelen wij als voldoende.

De onderwijspositie ten opzichte van het advies van het basisonderwijs, laat zien of leerlingen in het derde jaar op het niveau zitten dat de basisschool geadviseerd heeft. Dit resultaat ligt boven de norm. Uit onze analyse blijkt dat met name leerlingen met een havo-advies doorstromen naar de derde klas van het vwo. De indicator onderbouwsnelheid geeft aan of in de eerste drie jaren leerlingen blijven zitten. Dit resultaat ligt boven de norm. Wel zien wij dat dit resultaat de afgelopen drie schooljaren licht daalt. Met de indicator bovenbouwsucces kijken wij naar het percentage onvertraagde studievoortgang. Dit resultaat ligt bij beide afdelingen boven de norm; deze indicator blijft de laatste jaren vrij constant.

Ten slotte zien wij dat ook de laatste indicator, het gemiddeld cijfer voor het centraal examen bij beide afdelingen boven de norm ligt. Ook hier zien wij dat deze resultaten de laatste jaren vrij stabiel zijn.

Onderwijsproces

Het onderwijsproces op de afdelingen vwo en havo van CSG De Lage Waard is voldoende. Wij zien dat de lessen voldoen aan de eisen voor de basiskwaliteit, maar tijdens ons bezoek hebben wij wel verschillen gezien.

De lessen bij de afdelingen vwo en havo verlopen rustig en ordelijk. De docenten slagen erin door goed klassenmanagement de beschikbare tijd efficiënt te benutten. In de meeste lessen is de doelgerichte opbouw voldoende. De uitleg die de leerlingen krijgen is duidelijk, de leerlingen worden aangesproken met passend taalgebruik en met voorbeelden die aansluiten bij hun leefwereld. De gekozen werkvormen en de volgorde ervan zorgen voor voldoende afwisseling om de leerlingen bij de les te houden.

Toch is er een aantal aandachtspunten. Niet alle leraren vermelden aan het begin van de les een duidelijk doel en de geplande lesactiviteiten en reflecteren daarop aan het einde van de les. Verder hebben wij naast aantrekkelijke en gevarieerde lessen, ook enkele vrij eentonige lessen gezien, waarin leerlingen een passieve en consumerende houding tentoonspreiden. Tot slot merken we op dat we maar weinig voorbeelden gezien hebben van lessen waarin de leraar de instructie en verwerking van het onderwijs planmatig afstemt op verschillen tussen leerlingen.

Ondersteuning en begeleiding

De ondersteuning en begeleiding van de leerlingen kent een aantal tekortkomingen. De school brengt de leerachterstanden van leerlingen onvoldoende systematisch in beeld. De school maakt geen gebruik van genormeerde toetsen waarmee de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen op een meer systematische wijze gevolgd en geanalyseerd kan worden. De analyses kunnen de docenten dan gebruiken om het onderwijs zo vorm te geven dat ook alle leerlingen les krijgen op een niveau dat past bij hun capaciteiten.

De school heeft wel de leerlingen die specifieke sociaal-emotionele zorg behoeven, in beeld. Verder wordt bij deze leerlingen de ondersteuning en begeleiding gedefinieerd en volgens plan wordt uitgevoerd. De school kijkt tevens naar het effect van deze begeleidingsplannen en stelt deze bij, indien dat nodig is.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de school is onvoldoende.

De schoolleiding is er nog niet in geslaagd op een systematische wijze bij alle docenten lessen te bezoeken en (mede op basis daarvan) met de docenten functioneringsgesprekken te voeren.

De school erkent dat zij geen totaalbeeld van de leskwaliteit heeft opgemaakt. De school heeft een schoolplan waarin zij formuleert hoe de school het onderwijs in de komende jaren wil vormgeven. Volgens de afdelingsleiding is dit schoolplan te weinig concreet om tot een duidelijke sturing op de verbetering van het onderwijsproces te komen. Dit gebrek aan eenduidige sturing verklaart mogelijk de verscheidenheid die wij in het onderwijsproces aantreffen.

Ook heeft de school nog geen afspraken gemaakt om de kwaliteit van de resultaten en het onderwijsproces op een systematische wijze te borgen, door bijvoorbeeld verantwoordelijkheden te benoemen voor en afspraken te maken over het volgen van de kwaliteit van de resultaten en het onderwijsproces.

De school brengt wel ieder jaar haar onderwijsresultaten in beeld. De schoolleiding maakt analyses van de onderwijsresultaten en bespreekt deze met het team. Ook de vaksecties zijn daar actief in, zij gebruiken instrumenten om analyses te maken en passen indien nodig de onderwijsprogrammering er op aan.

Opbrengstgericht werken

De schoolleiding, de vaksecties en de docenten zijn zich bewust van het belang van het opbrengstgericht werken. Zo is het analyseren van de resultaten niet een verantwoordelijkheid van de schoolleiding, maar wordt dat gezamenlijk gedragen. De vaksecties nemen de analyses mee in hun vakwerkplannen en formuleren verbeterplannen; het ontbreekt nog wel aan het beschrijven van duidelijke doelen met betrekking tot de verwachte resultaten. Wel worden de plannen regelmatig besproken en geëvalueerd.

Het opbrengstgericht werken in de lessen is nog niet duidelijk zichtbaar. Zoals wij eerder beschreven, hebben wij weinig voorbeelden gezien van lessen die mede ingericht zijn op basis van analyses van resultaten van individuele leerlingen.